

EMPL JUHATUSE KOOSOLEKU PROTOKOLL

Koht: EMPL, Wagenküll hotell

Aeg: 12.11.2025, 10.30-12.00

Osalet 14 juhatuseliiget:	Jaano Haidla, Ivar Dembovski, Martti Kork, Eveli Opmann, Marti Piirimäe, Jaak Nigul, Jaan Kers, Linnar Pärn, Rain Pärn, Mikko Miettinen, Raido Peedomaa, Meelis Kall, Janek Antipin (veebis)
Puudus:	Mait Kaup, Lauri Raid, Jüri Külvik, Ando Jukk
EMPL tegevmeeskond:	Henrik Välja, Jaan Lindmäe, Pille Meier, Anna Maria Kalvi, Hardo Becker, Triinu Tähe, Kadri Kauksi, Julia Piilmann
Külalisena:	Margus Kohava (veebis)

Päevakord

1. Natural AS liikmeks astumise avaldus
2. Arutelu- kliimaseadus. metsanduse teekaart. tööstuse sisend.
3. Pressireisi korraldamise eelarve.
4. LKS ja metsaseaduse eelnõude tagasiside.
5. Infod.

1. Natural AS liikmeks astumise avaldus.

Natural AS on EMPL liikmeks vastu võetud 12.11.2025 seisuga.

2. Arutelu- kliimaseadus, metsanduse teekaart, tööstuse sisend.

Arutelupunkt kliimaseaduse metsanduse teekaardi teemal. Jaano ja Hardo osalesid esimesel kaasamisüritusel. Praegu on rõhuasetus selgelt metsaressursil ja metsakaitsele, samas kui tööstuse roll ja vajadused on dokumentidesse nõrgalt sisse kirjutatud. Puidu väärindamist on käsitletud vaid mõnel leheküljel, mis ei anna ülevaadet sektori tegelikust potentsiaalsetest ega vajadustest. Soovime arutada, kuidas kujundada selge ja sisukas visioon puidutööstuse ja puiduväärindamise rolli kohta, et oleksime poliitilises protsessis tugevate argumentide ja ettepanekutega esindatud.

Hardo: Euroopa kontekstis on probleemiks asjaolu, et ca 80% puidust on väheväärtuslik ja kasutatakse lühikese elueaga toodetes, mistõttu on oluline leida sellele pikemaajaline kasutus. Hetkel on pigem vajalik selge visiooni kujundamine, tööstuse visiooni ei ole süsteemselt kokku pandud. Samuti ei ole valitsusele me seni esitanud terviklikku ülevaadet sellest, kuidas sektor kasutaks soovitud 12 mln tm raiemahtu.

Jaano: Kliimaministeeriumis koostatakse paralleelselt metsa- ja puidutööstuse arengukava, kuid protsessi rõhuasetus on seni olnud tugevalt metsanduslik. Kaasamisüritusel moodustasid ca 2/3 osalejatest metsakaitseorganisatsioonid; vähe keskenduti metsa ülestöötamisele ja väärindamisele. Tööstuse poole käsitus on dokumentides nõrk ja tasakaal on sisuliselt paigast ära. Tööstuse sisuline pool tuleb seetõttu suures osas ise välja töötada. Senine tagasiside metsaosakonnale ja Kristi Klaasile on olnud konstruktiivne ning MKM ootab liidult sisendit.

Roheliste organisatsioonide kampaaniad on mõningal määral protsessi mõjutatud ning puidukeemia ja kõrgema lisandväärtuse temaatika on jäänud tahaplaanile. Poliitilisel tasandil küsitakse selget vastust, mida sektor pakub 70/30 raieahtude jaotuse vastu. Liit peab seetõttu sõnastama suuna, kuhu sektor peaks liikuma, ning välja tooma vajalikud tegevused.

Edasised tähelepanekud:

- Jaano: MKM-is võiks olla väike analüütiline üksus, mis hindaks ressursi ning annaks ülevaate võimalikust arengupotentsiaalst.
- Julia: Turbaliit on esitanud ministeeriumile numbripõhise ja konkreetse sisendi.
- Arutelu tõstatas vajadus selgitada ühiskonnale puidutööstuse panust Eesti majandusse ja väärtusahelasse, eriti olukorras, kus 70/30 põhimõte rakendub.

Kuna riik terviklikku teekaarti ei koosta, peab EMPL tööstuse poole strateegilise visiooni ise välja töötama ja selle alusel oma ootused riigile esitama. Teekaardi valmimine riigi tasandil võib nihkuda järgmisesse aastasse, mistõttu on sektoril veel ajaraami sisendi kujundamiseks. Visioonidokumendi võiks tellida välisexpertidelt (nt AFI, McKinsey), tingimusel, et tellitav töö oleks konkreetne, majanduslikult argumenteeritud ja kasutatav ka hilisemates poliitikaprotsessides. Juhatus andis suunise teemaga edasi liikuda ning visioonidokument tellida, tegevitiim tegeleb lähteülesandega.

3. Pressireisi korraldamine:

Eelarve on koostatud ning vaja otsustada, kas pressireis toimub ühe või kahe reisina. Tegemist on märkimisväärse kuluga, seega arutame variandid läbi.

Kui teha kaks reisi:

1. Aasta alguses: fookus meie enda teemadel; EMPL kataks kuludest 70%.
2. Suve poole: fookus Turbaliidu teemadel; nemad kataksid 70% kuludest.

Töömahu jaotamine: Pressireisi kogumaht on 182 tundi, millest:

- Turbaliidu osa on 30% ehk 55 tundi
- EMPL-i osa on 127 tundi

Võimalus: võtame 2026. aasta jaanuari-veebruari jooksvast töömahust 50 tundi maha ning jätame 50 tundi igakuiseks hädavajalikuks tööks (kiirematel kuudel on meil kokku ~200 tundi, millest 50 on vältimatud).

Sellisel juhul oleks EMPLi lisatasu pressireisi eest: 2 700 € (27 tundi × 100 €/h).

70% vastuvõtu- ja välisagentuuri kuludest, mis on:

- 5 ajakirjaniku puhul: 10 850 €
- 8 ajakirjaniku puhul: 17 360 €

Kokku EMPL-ile:

- 5 ajakirjanikku: 13 550 €
- 8 ajakirjanikku: 20 060 €

Julia alustama peaksime jaanuaris, sest märts–aprill algavad juba läbirääkimised. Mai töömahu saaksime katta jooksvalt.

Väljaanded (täpsustame detsembris):

National Geographic, Deutsche Welle, Forbes, Euronews, BBC World, Irish Times, RTL Nederland, Politico.

Põhjendus: Euroopa poliitika mõjutab äärealasid tugevalt ning Eesti huvide kaitsmine ei ole piisav-küsimus on, kas Eesti meedia selle teema ka üles korjab. Väljakutseid on, kuid ajakirjanikega pikemalt aega veetes on võimalik narratiivi osaliselt suunata. Meie eesmärk on jõuda Eesti võtmeotsustajateni.

Kui soovime pressireisi teha, tuleb see arvestada uue aasta eelarvesse.

Ajastus ja mõju: Kui teha üks reis jaanuaris, on artiklid väljas juba jaanuari lõpus. Kui teha kaks reisi, ilmuvad teise reisi artiklid aprillis, mis annab pikema ja jaotatud mõjufookuse.

Strateegiline eesmärk:

Oluline on mitte ainult ühekordne kajastus, vaid pikaajalise kontakti loomine ja hoidmine. Oleme juba ühendust võtnud Soome ja Rootsi kolleegidega, kellel on rohkem kogemust Euroopa-üleste poliitikate mõjutamisel, et saada neilt nõu ja tuge.

Mõjud ja riskid:

Otseseid negatiivseid mõjusid ei ole - tegemist on igal juhul Eestile kasuliku tegevusega.

Põhiküsimus on, kas suudame tagada, et ajakirjanikud annavad meile vajaliku tulemuse: Eesti eduka, põhjendatud ja professionaalse kuvandi rahvusvahelises plaanis.

Tulemuslikkuse hindamine: Peamine mõõdik on artiklite ilmumine. Järgnev mõju avaldub protsessides, mis nende artiklite põhjal käivituvad: poliitikute reaktsioon, teema tõstatamine, narratiivi nihkumine Eesti kasuks.

Otsus vajab hääletust:

Kas viime pressireisi läbi?

Otsus: Läbi viia

Millises mahus läbi viia?

Otsus: kuni 8 ajakirjanikku, kokku kulutused kuni 20 000 €. (Akkadiani töötunnid, agentuuride pearahad, reisikulud, kohapealsed kulutused).

Akkadian saadab aegsasti ülevaate kuludest kinnitamiseks.

4. LKS ja metsaseaduse eelnõude tagasiside.

Praegu on eelnõus sees meie soovitud 70% kaitsealuste majandusmetsade fikseerimine, kuid seadusemuudatustes esineb mitmeid väikeseid nüansse, mis võivad tekitada riske. Jaan koondab meie tagasiside, esitamise tähtaeg on 17.11. Rainer Laiguga toimus põhjalik arutelu ning 14.11 toimub Eesti Erametsaliidu initsiatiivist looduskaitse teemaline kohtumine.

Alljärgnevalt ülevaade meie ettepanekutest.

- Majandusmetsa hulka mittekuuluvad alad:

- Seaduse eelnõus on välja pakutud majandusmetsade hulka mittekuuluvate alade loetelu. Meie ettepanek on lisada sinna:
 1. Kalda piiranguvööndid
 2. I ja II kategooriasse ka „loomastik“
 3. Hüvitusasad
 4. Rohevõrgustikualad, mis piiravad metsamajandamist
- 30/70 printsiip: Ettepanek ei ole lihtsalt fikseerida 70%, vaid tagada, et majandavate metsade osakaal ei langeks alla 70%, kuid võib mõnel juhul olla ka nt 71,4%.
- Väärtuslike rohumaade erisust pole vaja seadusesse tuua. Kuna Seadus näeb ette, et valdkonna eest vastutav minister kinnitab (Metsaregistris) istandikuks sobivate maa alade ruumiandmed, siis saab minister jätta võimalikud väärtuslikud püsirohumaad välja seniks, kuni seal on tehtud inventuur.
- Ettepanek jätta metsaressursi arvestus riiklikus registris välja.
- Püsimetsaga seotud teemad tuleb kriitiliselt üle vaadata.
- Looduse infosüsteemi osas leiame, et poollooduslikud kooslused tuleks kavast eemaldada.
- Ülemäärane kaitse peaks kuuluma looduskaitse alla; kõik, mis suurendab majandusmetsade pindala, tuleb seadusest välja jätta.
- Riigimetsa ja erametsa puhul ei peaks tegema vahet – omanik on omanik ja teadustööde puhul ei tohiks vahet teha.
- Säilivpuude arv hektari kohta: ettepanek vähendada 15 puult 5-le, mis on piisav. Samuti toome välja seaduse muudatuse rahalise mõju.
- Ettepanek raielankide suuruse osas: leiame, et kui kunagi on tekkinud ühetaoline mets, mille pindala on suurem kui 5 ha, siis selliseid metsi tuleks hoida ja taas uuendada samas suuruses.
- Raieõigused: Teatise esitamise kohustus võiks kehtida alates 35 tm.
- Ettepanek: sanitaarraiet peaks lubama ka ilma metsateatiseta, raiuda väljaspool kaitseala, hoiuala või püsielupaika.
- Karistusmäärad: Praegu on kehtiv maksimaalne karistusmäär 3 200 €, kuid soovitakse tõsta 100 000 €-ni ning mõnel juhul isegi 50 000 €-ni. Meie hinnangul on need kavandatud tõstmised kontekstist välja võetud. Seletuskirjas on toodud, et rikkumiste arv on aastaid püsinud stabiilsena-32-52 juhtumit aastas, mis moodustab umbes 0,1% majandatavatest metsadest. Vajadusel võiks tulevikus karistusmäärade muutmisel arvestada ka puidu hinnataseme muutumist. (Varasemates versioonides on välja pakutud isegi märksa kõrgemaid määri- kuni 400 000 €.) Seetõttu tekib küsimus: miks on karistusi vaja tõsta? Kas rikkumiste arv on suurenenud või on rikkumised muutunud oluliselt tõsisemaks? Lisaks kehtivatele trahvidele tuleb praegu maksta ka keskkonnakahjude hüvitist, mis omakorda suurendab rikkumise kogumõju.
- Hetkel eelnõus on jõustumise kuupäev 1. jaanuar 2029. Pakume välja varem jõustamise (nt 2028).

Meie poolt oleks mõistlik „punased lipud“ ära märkida ning lühikese selgitusega kirja panna ning ka juhatusale jagada, tuues välja, miks võimalik degradeerumine on potentsiaalselt ohtlik.

5. Infod

Hardo värske ülevaade EUDR teemadel- Tänane koosolek ei kinnitanud Taani eesistuja ettepanekut lükata EUDR-i jõustumine ühe aasta võrra edasi ning seejärel rakendada seda lihtsustatud kujul. Järgmine arutelu toimub reedel (riigisaadikud, COREPER).

Eesti seisukoht on hetkel, et kuigi lihtsustamist tervitatakse, kuid soovitakse EUDR-i rakendamist vähemalt kuus kuud edasi lükata, et kõik osapooled jõuaksid uute nõuetega kohaneda. Selle hoiaku taustal on asjaolu, et Euroopa Komisjon sidus lihtsustuste heakskiitmise survega: kui lihtsustustega ei nõustuta, võidakse rakendada algset, oluliselt rangemat regulatsiooni. Sellises olukorras oli Eesti ettevaatlik ning nõustus praegu välja pakutud lihtsustuspaketiga, kuigi soovib tähtaegade edasilükkamist.

Koosolekut juhatas
Henrik Välja
tegevjuht

Protokollis
Anna Maria Kalvi
büroojuht